

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

De Primo Præcepto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

DE PRIMO PRÆCEPTO.

Primum mandatum præcipit de eo opere, quod summum & præcipuum est, videlicet de vera noticia Dei, de vera & perfecta obedientia erga Deum, perfecta timore, fiducia & dilectione Dei. Comprehenditur autem duas maximas res, scilicet modum cognoscendi Dei, & verum cultum. Modus est, ut apprehendatur Deus per suum verbum & testimonium. Quia enim Deus est inuisibilis, necesse est de eo aliquod testimonium extare, per quod agnoscatur & apprehendatur. Veritas humana intuens mundi opificium, cogitat de autore Deo, sed hæc noticia nondum sufficit, quam & Ethnici & Mahometistæ tenent, quæquam hæc quoque multis à Diabolo exeuntur. Sed ut maxime asserat, manet tamen dubitatio, an ille conditor Deus nos curet, excuset, an sic velit coli, & quomodo velit coli. Hic opus est verbo Dei & testimonio: Ideo hic propositum est certum verbum & testimonium. Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti. Sciat igitur mens hunc esse Deum, qui se patefecit, dato hoc verbo in monte Sina, & qui professus est se esse Deum tuum, id est, qui te curat, respicit, iudicat, defendit, punit. **A**DDITUM est & testimonium, videlicet, gloriosa liberatio & defensio huius populi, cum educeretur ex Aegypto, &c. Etsi igitur Deus est inuisibilis, tamen mens humana agnoscit hunc esse Deum verum, qui se in suo verbo & testimonio admirandis patefecit, & ostendit, quomodo coli velit. Sic Adæ principio fuit datum verbum in Paradiso, & proposita cum verum natura, quæ esset testimonium de Deo: Sed postea cum lapsus esset, fuit opus consolatione de remissione peccati. Ideo additum est aliud verbum, scilicet promissio gratiæ, & accedebant signa, respiciuntur igne caelesti victimæ. Sic & nobis idem verbum Evangelii propositum est, & certum testimonium, scilicet Filius Dei crucifixus & resuscitatus. Hic ostendit nobis Patrem. Hoc Filio agnito inuenimus æternum Patrem, qui se in Filio patefecit, ut dicitur Iohan. 1. Nemo enim vidit vnquam, Filius qui est in sinu Patris, ipse enarrauit deum: Qui videt me, videt Patrem. Et item Matth. 11. Nemo novit Patrem, nisi Filius, & cui Filius revelavit: Per hunc placatus est Pater propter eum exaudit. Christus ipse inquit, Iohan. 16. Quicquid petieritis patrem in nomine meo, dabit vobis. Hunc ergo ita verum esse Deum, qui se patefecit dato filio, misso ut fieret victima, & sacrificium ut sit Mediator, Intercessor, Adiutor & Saluator. Item, qui dedit hunc Filio Evangelium de remissione peccatorum, & de virtute.

Hæc cinnocatio agnoscens Deum æternum, Omnipotentem,
 si dicitur

fiducia Christi per datum Euangelium, discernit inuocationem veram Ecclesie ab omnium genrium inuocatione. Ergo quocies meos clamat ad Deum, inuocet Deum, qui est Pater Domini nostri Iesu Christi, crucifixi & resuscitati, & fide cogitet Euangelium datum per hoc Filium, Quicquid perieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis: hinc modum agnoscendi Dei sepe Paulus nobis commendat. 1. Cor. 1. Quia mundus non nouit Deum in sapientia per sapientiam, per Deo per stultitiam predicacionis saluos facere credentes. In doctrina de Pontifice Christo intrante in sancta sanctorum, docetur. Reliqui homines non agnoscant Deum inuisibilem, sed in honorum & sanctorum sanctorum ingreditur solus filius Dei. Ideo ardeamus ad Deum agnoscamus hunc Pontificem, ducentem nos ad Patrem & perferentem nostras preces. Sicut inquit Epistola ad Hebræos: adhibentes hunc Pontificem, adeamus ad thronum gratie. Hec de modo agnoscendi Dei necessario docendi sunt homines, vt recte inuocent Deum.

C V L T V S autem de quibus hic præcipitur, sunt Agnitio Dei, Credere verbo Dei, verus Timor, vera Fides seu Fiducia, & vera dilectio. Requirit enim timorem, cum ait: Ego sum Deus, sed zelotes, visitans iniquitatem. Item: Dominum Deum tuum timebis, & illi soli seruiens. Requirit fiduciam & dilectionem, cum ait: Ego sum Deus tuus omnipotens, te respiciens, curans, defendens, saluans, &c. Item: Faciens misericordiam diligentibus. Item: Diligas Dominum Deum tuum ex toto corde tuo. Nam hæc dicta ubique leguntur, sunt enarrationes primi præcepti.

Quæ autem requirat perfectam obædientiam, hæc verba testantur. Deuter. 6. Diligas Dominum Deum tuum ex toto corde, ex tota anima, ex omnibus viribus tuis. Requirit igitur timorem, fiduciam & dilectionem Dei super omnia, & ita, vt hæc virtutes sint puræ, hæretes & perfectæ, non admixtis vitiosis cupiditatibus. Sed hæc perfectam obædientiam hæc corrupta natura hominum non potest præstare. Hærent in animis dubitatio de ira Dei, & de misericordia. Nemo tantum timet, quantum debet. Nemo sic flagrat dilectione, ut debet, & admixtae sunt multæ prauæ cupiditates. Ideo Paulus inquit: Sensus carnis inimicitia est aduersus Deum. Nec leue malum cogit, cum nominat inimicitiam aduersus Deum. Semper igitur accusat & damnat hæc Lex omnes homines in hac corrupta natura, qui perfectam obædientiam nec præstant, nec possunt præstare.

I A M dicat aliquis: Atqui necesse est eos qui Deo plene agnitione Christi, & Euangelio, quia enim accusat & damnat omnes, & agnoscamus nos reos esse, & plenos contrarietatis hanc legem, ideo corda fugiunt Deum, non diligunt, non præstant.

nona petere. Sed audito Euangelio, cum agnoscamus nobis re-
 peccata propter Christum, & nos recipi in gratiam, fieri filios
 inquam indignos, hic agnita praesentia & misericordia Dei,
 incipimus nos ei subicere, timere eum, & confidere
 in misericordia promissa, & diligere non otiosum, sed tanquam Pa-
 trem vere curantem & saluantem nos. Sicut ait: Ego sum Deus tuus.
 Oportet ergo praecipuum agnito Christo, Deinde est crescere obae-
 dientia debet, tamen nunquam satisfaciunt huic Legi etiam renati,
 sed reliquae peccati condonantur eis, ut suo loco dicitur, & ipsi repu-
 nantur iusti propter Mediatorem Christum. Sicut scriptum est, Chris-
 tus est consummatio Legis. Et cum sint iusti hac imputatione pro-
 pter filium Dei facta, placet incoata obaudentia, etiam si non est in-
 tegra. Faciunt igitur renati hanc legem incoando, & credendo, quod
 propter Christum reputentur iusti, & quod propter eum condonentur
 reliquae peccati.

COMMODYM est autem docendi causa, his
 duobus verbis complecti omnia opera primi praecipii, videlicet ap-
 pellatione TIMORIS ET FIDEI, nam etsi fidem seu fiduciam
 misericordiae necessario comitatur dilectio, tamen dilectionis voca-
 bulo obliuiscitur est, quam timoris aut fidei appellatio. Timorem enim
 oportet nos subinde experiri in poenitentia, oportet & fiduciam expe-
 riri in consolatione.

RECENSVI opera primi praecipii,
 agnitionem Dei, credere verbo Dei, timorem, fidem, seu fiduciam, di-
 lectioem Dei: Ad haec adiungi debet Patientia in afflictionibus. siue
 cum iniusta violentia tyrannorum aut aliorum vexamur, siue cum alia
 communis calamitates incidunt, morbi, mors, iactura rei familiaris,
 &c. In utroque genere requirit Deus obaudentiam cordis. Estq; opus
 primi praecipii & cultus Dei, obaudentia Ecclesiae in utroque genere
 obsequium. Ut obaudentia Habel in nece, obaudentia omnium
 Martyrum in supplicijs, obaudentia Hiob, Dauidis, in domesticis ca-
 lamitatibus, &c. Nam de priori genere clare scriptum est: Qui vult
 esse sapiens, tollat crucem suam, &c. Item: Oportet nos fieri similes
 imaginis filij Dei. Item: Preciosa in conspectu Domini mors sancto-
 rum. Extant igitur clara mandata de hac obaudentia. Et vult De-
 us nos se metu, quam tyrannos: Deinde vult nos in ipsis supplicijs
 sentire dolore in desperationem, non putare, quod negligamur a
 Deo, sed retinere consolationem, quod Deus sit nobis propitius, & sit
 gubernaturus euentum.

DE altero genere, videlicet de commu-
 nibus calamitatibus scriptum est: Iudicium a domo Dei incipit. Siue
 agatur sine poenae, siue exercitia, Deus vult Ecclesiam subiectam esse
 talibus arumnis, propterea quod natura humana propter peccatum
 aeternis in carne subiecta est morti, & puniuntur multa actualia
 peccata Ecclesiae, imo Sanctorum. Itaq; vult Deus Ecclesiam his
 arumnis

arumnis admoneri de poenitentia, præstare obædientiam, exercere fidem, inuocationem & spem, non ruere in desperationem, nos parere nos abijci aut negligi à Deo, sed retinere consolationem, quod Deus sit nobis propitijs, & sit gubernaturus exitum. Huc pertinet dicta, quæ præcipiunt, cum de obædientia præstanda in communibus calamitatibus, tum de retinenda consolatione per fidem. Nolle murare, id est, irasci Deo, quasi vel crudeliter exerceat nos, vel negligat nos. Item: Humiliamini sub potenti manu Dei. Item: Sicutum Deo spiritus tribulatus, &c. Item Psalm. 37. Subditus esto, & spera in eum. Item: Sacrificate sacrificium iusticiæ, & spera in Domino. A c vide, quam multa bona opera concurrant huic obædientia, quæ simul pertinent ad primum præceptum. Primum, ipsa obædientia Deum intuens, per se est opus bonum, & in hoc præcepto mandatum, quod præcipit Deum magis timere, quam Tyrannos. Præcipit item sustinere poenas diuinitus impositas, mortem, & similes, vt dicitur: Iudicium à domo Dei incipit, vel: A Domino corripimur, ne cum hoc mundo damnemur. Ad hanc obædientiam necesse est accedere fidem, quæ statuat, Deum non negligere, non proijcere afflictos, sed iam quoq; te respicere, tibi propitium esse, & gubernaturum hunc exitum, vt David sentiebat, cum esset eui. Hæc fides & spes sunt opera primi præcepti. Et ex his omnibus consistit virtus, quæ vocatur Patientia, id est, obædientia, quæ Deo operatur cum quadam tranquillitate animi, seu voluntate obædienti, quæ ex consolatione fidei oritur. Hæc omnia Paulus vocat pacem, vt Philipp. 4. Pax Dei, quæ superat omnem sensum, custodiat corda vestra, & mentes vestras, id est, sit in vobis talis pax seu tranquillitas animi, vt obædiatis Deo, & consolatione fidei sustentetis, & confortetis animos, vt aduersa tolerare possitis, intuentes in promissionem deuinam, in qua cum conspicitur admirabilis bonitas & misericordia Dei, existit etiam dilectio.

ANTITHESIS.

I A M consideremus humani generis contumaciam aduersus primum præceptum, vt & infirmitatem nostram agnoscamus, & quo modo discernere gradus peccatorum contra hoc præceptum discamus. Primus est Epicureorum & Academicorum, qui negant, & dubitant, an sit Deus, an curet humana, an hoc verbum, quod habet Ecclesia, sit traditum à Deo. Talis autem est maxima multorum in Deo, indulget dubitationi, & eam confirmat. Magnæ igitur securæ sunt lapsum primorum parentum, & has tenebras postea confirmat malicia hominum, & adiuuat Diabolus,